

Konflikt: problem czy szansa?

SCENARIUSZ DO ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

OBSZAR: ZDROWIE SPOŁECZNE

Scenariusz zajęć został opracowany do wykorzystania na przedmiocie **Edukacja zdrowotna**. Nauczyciel może elastycznie dostosować zaproponowane tutaj treści do specyfiki grupy, z którą pracuje. Scenariusz opiera się na sytuacjach codziennych i realnych wyborach, co sprzyja budowaniu samodzielności oraz odpowiedzialności za własne zdrowie. Nauczyciel decyduje, w jaki sposób wykorzysta ten materiał, uwzględniając potrzeby i możliwości swoich uczniów.

Treści programowe

Treści zawarte w scenariuszu odnoszą się do podstawy programowej z zakresu przedmiotu Edukacja zdrowotna, **Dział 6. Zdrowie społeczne, punkt 4.** *[uczeń] omawia sposoby rozwiązywania problemów i konfliktów, w tym alternatywne metody rozwiązywania sporów, w szczególności mediacje.* Koncentrują się na pytaniu wiodącym: „Jak rozwijać relacje interpersonalne oparte na otwartości, zaufaniu i podmiotowości w otoczeniu rodzinnym, szkolnym, rówieśniczym i lokalnym?”.

Scenariusz jest przeznaczony do wykorzystania w klasach VII–VIII.

Pojęcia kluczowe: konflikt, mediacja, arbitraż, negocjacje, koncyliacja, kompromis

Cel główny

Nabywanie i pogłębianie wiedzy na temat efektywnego/skutecznego rozwiązywania problemów i konfliktów międzyludzkich oraz kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów w oparciu o alternatywne metody rozwiązywania sporów.

Cele operacyjne

Wiedza i umiejętności

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, kompromis, mediacja, arbitraż, koncyliacja;
- wskazuje i omawia sposoby rozwiązywania problemów i konfliktów;
- rozumie, że konflikty są nieodłączną częścią relacji społecznych;
- potrafi przeprowadzić prostą negocjację prowadzącą do pojednania skonfliktowanych stron;
- proponuje rozwiązania konfliktów wykorzystując alternatywne metody rozstrzygania sporów.

Postawy

Uczeń:

- w sytuacjach konfliktowych aktywnie poszukuje kompromisowych rozwiązań;
- wykazuje gotowość do prowadzenia rozmów celem doprowadzenia do porozumienia w sytuacji konfliktu.

Formy pracy

- praca indywidualna;
- praca w grupach.

Metody i techniki pracy

- metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy: dyskusja, analiza materiału video, burza mózgów;
- metody waloryzacyjne: odgrywanie ról;
- metody praktyczne – karta pracy;
- odgrywanie ról.

Pomoce dydaktyczne

- prezentacja multimedialna;
- karty pracy „Konflikt: problem czy szansa?”;
- slajd Mentimeter z ustawioną opcją zbierania odpowiedzi (do wykonania przez nauczyciela we własnym zakresie) + QR kod lub link;
- materiał wideo dostępny w module [„Komunikacja interpersonalna”](#) na platformie zpe.gov.pl (czas trwania: 9:18);
- aplikacja dotycząca alternatywnych metod rozwiązywania konfliktu – [ćwiczenie na platformie LearningApps](#);
- telefon lub tablet (do udzielenia odpowiedzi w Mentimeter).

Ewaluacja osiągnięć

- obserwacja i ocena aktywności uczniów podczas pracy w grupach;
- analiza odgrywanych przez uczniów scenek pod kątem adekwatności kompromisowego rozwiązania i szacunku dla potrzeb drugiej osoby;
- porównanie wypowiedzi uczniów z początku i końca lekcji w celu uchwycenia zmian w wiedzy, postawach i refleksjach.

OPIS PRZEBIEGU ZAJĘĆ

1

Wprowadzenie

Nauczyciel zapisuje na tablicy temat lekcji: Konflikt: problem czy szansa? i odczytuje go na głos.

Następnie metodą burzy mózgów i wolnych skojarzeń uzyskuje od uczniów odpowiedzi, czym jest konflikt i z czym im się kojarzy (można do tego celu użyć narzędzia Mentimeter, wówczas po zeskanowaniu QR kodu odpowiedzi uczniów pojawią się na ekranie dostępne dla wszystkich).

Następnie uczniowie wspólnie z nauczycielem analizują i omawiają pojawiające się odpowiedzi, prowadzą dyskusję, aby wspólnie zdefiniować, czym jest konflikt.

Przykładowa robocza definicja: Konflikt to trudna do rozwiązania sytuacja, w której każda ze stron chce czegoś innego lub ma odmienne potrzeby.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że konfliktom towarzyszą emocje, często trudne. Konflikty wynikają m.in. z różnych potrzeb osób zaangażowanych w konflikt, odmiennych wartości i opinii. Tak jak każdej umiejętności, rozwiązywania konfliktów można i trzeba się nauczyć.

2

Praca w grupach – przykłady konfliktów

Nauczyciel dzieli klasę według własnego uznania lub prosi uczniów, aby sami dobrali się w grupy czteroosobowe i w nich usiedli. Następnie wprowadza uczniów do wykonania zadania dotyczącego analizy wybranego konfliktu. Mówi: „Wybierzcie przykład jednej sytuacji konfliktowej, której doświadczyliście lub o której słyszeliście”. W grupach uczniowie pracują na przykładzie wybranego konfliktu/konfliktów, odpowiadając na pytania:

- Kogo ten konflikt dotyczył?
- Czego konflikt dotyczył?
- Jak czuła się (mogła się czuć) każda ze stron?
- Jak zakończył się ten konflikt?

Po zakończonej pracy przedstawiciel każdej z grup krótko opowiada historię konfliktu, nad którym pracowała grupa, podążając za pytaniami z zadania 1 z karty pracy.

Następnie nauczyciel wyświetla uczniom slajd **Sposoby rozwiązywania konfliktów** z prezentacji dołączonej do scenariusza i omawia go.

3

Praca w grupach – sposoby rozwiązywania konfliktów

Uczniowie wykonują zadanie 1 z karty pracy, które polega na dopasowaniu rozwiązań sytuacji konfliktowych do sposobów rozwiązywania konfliktów. Po wykonanym zadaniu następuje wspólne omówienie poprawnych dopasowań oraz dyskusja nad zaletami i wadami podanych sposobów rozwiązywania konfliktów.

4

Praca w grupach – materiał wideo

W kolejnym etapie lekcji uczniowie analizują materiał wideo z lekcji [„Komunikacja interpersonalna”](#) na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (punkt 2. Komunikacja – wymiar praktyczny), w którym przedstawiona jest sytuacja negocjacyjna dwójki uczniów oraz ich tok myślenia w sytuacji konfliktowej. Zadaniem uczniów jest zapoznanie się z zadaniem 2 z karty pracy, a następnie dwukrotne obejrzenie animacji i uzupełnienie tabeli brakującymi informacjami.

Ważne, aby zwrócić uwagę uczniów na etapy prac i zadań, które mają wykonać przed obejrzeniem materiału, w trakcie i po obejrzeniu animacji.

Nauczyciel monitoruje tempo pracy uczniów i adekwatnie dostosowuje moment wyświetlania materiału. Opcjonalnie można pogłębić analizę materiału wideo, omawiając polecenia 5–7 dotyczące tego filmu na platformie zpe.gov.pl.

Po wykonanym zadaniu nauczyciel zaprasza uczniów do refleksji, pyta, czy konflikt między chłopcami okazał się budujący, czy niszczący ich relację. Podsumowuje tę część zajęć.

5 Praca w grupach/parach – scenki

W kolejnym etapie lekcji uczniowie odgrywają scenki. Wyobrażają sobie sytuacje konfliktowe i prezentują rozwiązania: prowadzą negocjacje, współpracują i/lub uzyskują kompromis.

Proponowane sytuacje konfliktowe (uczniowie mogą również zaproponować swoje) z przykładowymi kompromisowymi rozwiązaniami:

- Mama prosi dwójkę rodzeństwa o sprzątnięcie w kuchni po obiedzie. Każde z nich twierdzi, że druga osoba ma włożyć naczynia do zmywarki.
Kompromis: Jedno z rodzeństwa wkłada naczynia do zmywarki, drugie sprząta na stole i szafkach. W kolejnym tygodniu zamieniają się obowiązkami, żeby było sprawiedliwie.
- Dwie osoby umawiają się na spotkanie – jedna chce iść do parku, druga do galerii.
Kompromis: Idą do parku, ale po drodze wstępują do galerii, odwiedzając tylko kilka sklepów, żeby zmieścić się w czasie.
- Dwaj koledzy dzielą słuchawki – jeden chce słuchać rapu, drugi popu.
Kompromis: Słuchają trzech piosenek rapowych, a potem trzech popowych – na zmianę.
- Dwie grupy uczniów chcą, aby na szkolnej dyskotekce grały różne gatunki muzyki.

Kompromis: Tworzą listę odtwarzania – na zmianę po jednej piosence z każdego gatunku, tak aby każdy miał szansę posłuchać ulubionej muzyki.

- Kilka osób planuje przyjęcie klasowe, ale każdy chce inny temat przewodni (np. plażowicze vs. superbohaterowie).

Kompromis: Ustalają jeden motyw główny, a niektóre dekoracje i zabawy uwzględniają pomysły wszystkich.

Nauczyciel dziękuje uczniom za zaangażowanie, inicjatywę i ciekawe pomysły, a następnie nawiązuje do alternatywnych metod rozwiązywania sporów.

6 Alternatywne metody rozwiązywania sporów

Nauczyciel przedstawia pojęcia *koncyliacji*, *arbitrażu*, *mediacji* na podstawie slajdu **Alternatywne sposoby rozwiązywania konfliktów**.

Na podstawie prezentowanych treści uczniowie decydują, jaką alternatywną metodę rozwiązywania konfliktu zastosowano w opisach sytuacji w ćwiczeniu 3 na karcie pracy.

Opcjonalnie można wykorzystać ćwiczenie „[Sposoby rozwiązywania konfliktów](#)” na platformie Learning Apps.

7 Gesty zgody

Na ostatnim etapie lekcji nauczyciel ponownie zwraca uwagę uczniów, że konflikty i spory uwalniają wiele emocji, często trudnych, pod wpływem których zdarza nam się zachowywać w sposób raniący dla drugiej strony. Dlatego warto pamiętać o gestach zgody. Gdy emocje opadną, warto pomyśleć, czy któryś z tych gestów byłby odpowiedni w Waszej sytuacji konfliktowej (slajd **Gesty zgody**).

Refleksja i zakończenie

Na zakończenie lekcji uczniowie poddają refleksji pytanie zadane w temacie lekcji: **Konflikt: problem czy szansa?**

Nauczyciel dąży do podsumowania, mówi: „Konflikt może być źródłem pozytywnych zmian w relacji, lecz pokierowanie nim w tę stronę wymaga zarówno umiejętności, jak i wyczucia, uważności oraz opanowania. Jest szansą na poznanie potrzeb i opinii drugiego człowieka, umocnienie relacji. Jednak nierozwiązany lub zignorowany konflikt może mieć niszczący wpływ na relację”.

Sposoby dostosowania przebiegu zajęć w zakresie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- Należy dostosować tempo i czas pracy tak, aby osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) mogły pracować w poczuciu komfortu i bezpieczeństwa.
- Przy organizacji pracy w grupach warto zadbać o to, by uczniowie ze SPE współpracowali z rówieśnikami neurotypowymi, co sprzyja integracji i wzajemnemu uczeniu się.
- Ze względu na tematykę zajęć dotyczącą wrażliwości na potrzeby innych, szczególną uwagę należy poświęcić osobom nieneurotypowym, aby nie czuły się bezpośrednio utożsamiane z omawianymi przykładami czy sytuacjami.

Komentarz metodyczny dla nauczyciela

Lekcja koncentruje się na dyskusji dotyczącej dwoistości konfliktu oraz znalezieniu odpowiedzi na pytanie: „W jaki sposób konflikt może być szansą?”.

Dzięki różnorodnym metodom pracy uczniowie nie tylko poszerzają wiedzę o komunikacji interpersonalnej, różnych (w tym alternatywnych) metodach rozwiązywania konfliktów oraz o relacjach społecznych, ale także uczą się negocjacji w procesie rozwiązywania konfliktu.

Realizując treści zawarte w scenariuszu, można skorzystać z rekomendowanych zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (zpe.gov.pl) dostępnych w lekcjach [online, dostęp dn. 15.09.2025]:

- „[Komunikacja interpersonalna](#)”;
- „[Komunikacja – wymiar praktyczny](#)”.

Bibliografia

- [„Alternatywne metody rozwiązywania konfliktu”](#), ćwiczenie na platformie Learning Apps [online, dostęp dn. 15.09.2025].
- Berendt J., Panas M., Lorenc V., (2022), *Konflikt, szacunek, zgoda. Porozumienie bez przemocy w praktyce biznesowej*, Gliwice: Onepress.
- [„Sposoby rozwiązywania konfliktów”](#), ćwiczenie na platformie Learning Apps [online, dostęp dn. 15.09.2025].
- STRIM – Stowarzyszenie Rozwoju i Integracji Młodzieży, (2018), *Praktyczny podręcznik: Jak uczyć młodzież rozwiązywania konfliktów? First ADR Kit*, Kraków: Stowarzyszenie Rozwoju i Integracji Młodzieży STRIM.

Konflikt: problem czy szansa?

KARTA PRACY

Zadanie 1.

Dopasujcie przykładowe rozwiązania konfliktów do sposobów podanych w tabeli.

Sposób	Wyjaśnienie	Przykład
Współpraca	Obie strony starają się znaleźć rozwiązanie, które zadowoli wszystkich.	
Kompromis	Każda ze stron rezygnuje z części swoich oczekiwań, aby dojść do porozumienia.	
Walka (konfrontacja)	Próba narzucenia własnego zdania siłą lub presją.	
Unikanie	Ignorowanie problemu lub odsuwanie go na później.	
Uleganie	Jedna ze stron zgadza się na rozwiązanie, którego nie chce, aby zakończyć konflikt.	

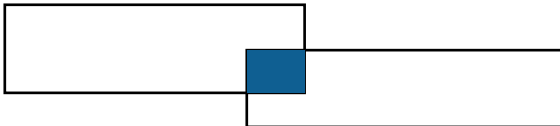
1. W ramach pracy domowej do wykonania w parach Kasia chce przygotować plakat, Marek prezentację. Decydują, że przygotowują plakat jako główną część, a prezentację jako dodatek.
2. Bracia Bartek i Krzysiek umówili się ze swoimi znajomymi w sobotę na 18.00, każdy z nich chce wejść do łazienki o 17.00 – ustalają wspólny plan korzystania z łazienki (np. po kolei najpierw Bartek, po nim Krzysiek lub równolegle, gdy jeden układa włosy, drugi myje zęby).
3. W pracy projektowej Szymon uparcie twierdzi, że wszystko w prezentacji ma być zrobione w odcieniach szarości, „bo tak będzie ładniej”. Karol chce użyć kolorów i rysunków. Dochodzi do kłótni i każdy próbuje przekonać całą grupę do swojej wizji, powtarzając w kółko „to musi być po mojemu!”.

4. Olek bardzo chciał iść na basen, Tymek na kręgle. Olek zgadza się iść na kręgle, choć nie znosi tej gry. Lubi jednak Tymka, któremu bardzo zależało na kręglach.
5. Monika ma taki zwyczaj, że kopie w krzesło Basi, której to przeszkadza i nie daje się skupić. Monika nie robi tego celowo, tylko po prostu macha nogą, a w efekcie kopie w krzesło przed nią. Basia nie reaguje, bo nie chce narazić się Monice i udaje, że problem nie istnieje.

Zadanie 2.

Obejrzyjcie dwukrotnie materiał wideo. Podążajcie za instrukcją.

1. **Przed obejrzeniem filmu** zapoznajcie się z treścią tabeli. Przedyskutujcie w grupie, jakich informacji może brakować.

	Janek	Wojtek
Co o nich wiemy?		
Czego dotyczy konflikt?	Zajęcie miejsca w szkolnym autobusie	
Propozycja rozwiązania konfliktu	Rozważania:	
		odmowa: brak korzyści zachowanie asertywne: korzystne negocjacje: korzystne
Jakie mają argumenty?		
Rozwiązanie kompromisowe		

2. Podczas pierwszego oglądania skupcie się wyłącznie na treści materiału wideo z uwzględnieniem tego, co pamiętacie z tabeli, jednak niczego nie notujcie.
3. Następnie, w przerwie między kolejnymi wyświetleniami filmu, wymieńcie się informacjami, które utkwily Wam w pamięci. Wspólnymi siłami uzupełnijcie tabelkę.
4. Obejrzyjcie materiał jeszcze raz, mając na względzie te fragmenty, w których znajdują się informacje, co do których nie jesteście pewni lub których Wam brakuje.
5. Zweryfikujcie swoje odpowiedzi.

Zadanie 3.

Jaką alternatywną metodę rozwiązywania konfliktu zastosowano w opisach sytuacji?

- Trójka przyjaciół spiera się o to, kto ma dostać ostatni kawałek pizzy. Opiekun grupy proponuje, aby podzielili go po równo lub losowali kolejność brania kawałków. Przyjaciele dyskutują na temat propozycji i akceptują opcję losowania.

Metoda:

- Dwie koleżanki kłócą się o miejsce przy komputerze w pracowni informatycznej. Nauczyciel podchodzi i pozwala im spokojnie porozmawiać, słucha argumentów obu stron i pomaga im znaleźć kompromis, aby obie mogły korzystać z komputera w ustalonym czasie.

Metoda:

- Podczas gry planszowej w domu dwóch przyjaciół kłóci się o to, kto wygrał ostatnią rundę. Spór narasta, bo obaj twierdzą, że mieli rację. Jeden z domowników sprawdza zasady gry i wynik rundy, a następnie ogłasza, kto wygrał. Obydwaj gracze akceptują decyzję.

Metoda:

- Krystian kłóci się z siostrą o pilot do telewizora. Tata proponuje harmonogram oglądania – każdy będzie miał określony czas na swój program. Dzieci ustalają, komu zależy na oglądaniu o jakiej porze, i zgadzają się na tę propozycję.

Metoda:

- Maciek spiera się z Dawidem o to, kto wygrał w szkolnym konkursie matematycznym, bo obaj mają tę samą liczbę punktów. Nauczyciel sprawdza arkusze i informuje, który wynik jest wyższy w decydującej rundzie.

Metoda:

- Podczas przerwy w klubie sportowym dwie osoby chcą pierwsze korzystać z tej samej trampoliny. Trener proponuje im spokojną rozmowę i pomaga samym ustalić kolejność skakania.

Metoda:

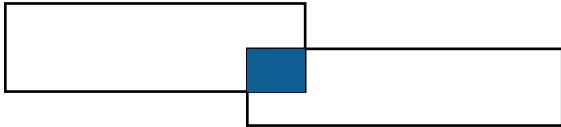
Konflikt: problem czy szansa? Odpowiedzi dla nauczyciela

KARTA PRACY

Zadanie 1.

Sposób	Wyjaśnienie	Przykład
Współpraca	Obie strony starają się znaleźć rozwiązanie, które zadowoli wszystkich.	2
Kompromis	Każda ze stron rezygnuje z części swoich oczekiwań, aby dojść do porozumienia.	1
Walka (konfrontacja)	Próba narzucenia własnego zdania siłą lub presją.	3
Unikanie	Ignorowanie problemu lub odsuwanie go na później.	5
Uleganie	Jedna ze stron zgadza się na rozwiązanie, którego nie chce, aby zakończyć konflikt.	4

Zadanie 2. (przykładowe odpowiedzi)

	Janek	Wojtek
Co o nich wiemy?	Nie znosi sprzeciwu, chce narzucić rozwiązanie, jest silniejszy	Spokojniejszy, nie lubi okazywać tego co myśli
Czego dotyczy konflikt?	Zajęcie miejsca w szkolnym autobusie	
Negocjacje	Jest silniejszy, budzi respekt	Interwencja nauczyciela i rodziców
Propozycja rozwiązania konfliktu	Rozważania:	
	Oznajmia, że on będzie siedział przy oknie, a Wojtek od strony środka/przejścia	odmowa: brak korzyści zachowanie asertywne: korzystne negocjacje: korzystne
Rozwiązanie kompromisowe	 <p>Wojtek, który lubi powtarzać wiadomości w drodze do szkoły, będzie siedział od strony środka autobusu rano.</p> <p>Janek, lubiący się wyspać po szkole, zajmie to miejsce w drodze powrotnej, kiedy i tak nie ma w zwyczaju podziwiania widoków za oknem.</p>	

Zadanie 3.

a: koncyliacja/ b: mediacja/ c: arbitraż/ d: koncyliacja/ e: arbitraż/ f: mediacja